

Liselere Geçiş Sınavı Türkçe Sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleriyle Uyumluluk Durumu

*Mehrali CALP**
*Mehmet KALKAN***

Öz

Liselere Geçiş Sınavı Türkçe sorularının niteliğinin PISA (Program International Student Assessment) okuma becerileri yeterlilik düzeyine göre belirlenmesi, sürdürülecek öğrenme ve öğretme süreci bakımından önemlidir. Bu çalışmada 2019 Liselere Geçiş Sınavı Türkçe sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleriyle hangi derecede örtüştüğünün belirlenmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek üzere çalışma nitel araştırma desenlerinden betimsel tarama desenine göre tasarlanmıştır. Verilerin doküman incelemesi tekniği ile toplandığı bu çalışmada betimsel analize başvurulmuştur. Elde edilen veriler incelendiğinde, araştırmacı ve uzman görüşlerine göre; 2019 LGS Türkçe sorularında PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeylerinden 1c, 1b, 1a düzeyleri ile ilişkili sorulara az yer verildiği; 2. düzeyde 6 uzmanın 3 soruda; yine 2. düzeyde 5 uzmanın 7 soruda görüş birliğine vardıkları; 3. düzeyde 7 uzmanın 1 soruda; yine 3. düzeyde 5 uzmanın 2 soruda görüş birliğine vardıkları; 4. düzeyde uzmanların görüş birliğinin zayıf olduğu; 5. düzeyde 5 uzmanın 2 soruda görüş birliğine vardıkları; 6. düzeyde 6 uzmanın 1 soruda; yine 6. düzeyde 5 uzmanın 3 soruda görüş birliğine vardıkları görülmektedir. 2019 LGS Türkçe sorularının önceki yıllarda yapılan sınavlara göre PISA Okuma Becerileri bakımından daha fazla düzeyi kapsadığı, soruların PISA testlerine yakın sorulardan oluştuğu ve bu durumun öğrencilerin üst düzey okuma becerilerine hazırlanmaları bakımından katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma becerileri, 2019 Liselere Geçiş Sınavı, PISA, Türkçe dersi kazanımları, ölçme ve değerlendirme

Compatibility of High School Entrance Exam Turkish Questions with PISA Reading Skills Proficiency Levels

Abstract

Determining the quality of Turkish questions of High School Entrance Exam according to PISA reading skills and levels of competence is important in terms of ongoing education. In this study, it is aimed that determining and evaluating how correspond to Turkish questions of High School Entrance Exam in 2019 and PISA reading skills and levels of competence. In order to carry out this objective, this study is planned in compliance with descriptive survey model of qualitative research. Descriptive analysis is used in the study whose data is collected with document analysis method. When the data obtained are examined, according to the opinions of the researchers and experts, it is seen that the questions related to the 1c, 1b, 1a levels of PISA Reading Skills Proficiency Levels barely included in the 2019 LGS Turkish questions; at the 2nd level, 6 experts in 3 questions; again, at the 2nd level, 5 experts agreed on 7 questions; at the 3rd level, 7 experts in 1 question; again at

* Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Ağrı, E-posta: mehralicalp@hotmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0002-2261-4893

** Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Ağrı, E-posta: mehmetkalkan85@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0002-9639-8927

level 3, 5 experts agreed on 2 questions; at level 4, the consensus of experts is weak; at the 5th level, 5 experts agreed on 2 questions; 6 experts at the 6th level in 1 question; again, at the 6th level, it is seen that 5 experts reached a consensus on 3 questions. It has been concluded that the 2019 LGS Turkish questions cover more levels in terms of PISA Reading Skills than the exams held in previous years, the questions consist of questions close to PISA tests, and this situation will contribute to the preparation of students for high-level reading skills.

Keywords: : Reading skills, 2019 High School Entrance Exam, PISA, Turkish lesson outcomes, assessment and evaluation

Giriş

İnsanların gördüklerini, duyduklarını ve okuduklarını tam ve doğru olarak kavramalarının, içinde buldukları toplumla sağlıklı iletişim kurabilmelerinin yolu dil eğitiminden geçer. Dinleme/izleme, okuma, konuşma ve yazma olarak ifade edilen dil sanatları başkaları ile iletişim kurmada önemli bir yere sahiptir. Başta dil sanatlarından okumanın etkin bir şekilde kullanılması zihinsel gelişimin sürdürülebilmesi açısından önemlidir (Calp, 2018). Okuma kavramının bu öneminden dolayı birçok tanımı yapılmıştır. Akyol (2013)'a göre okuma; yazar ve okuyucu iletişimine dayanan, uygun bir yöntemle oluşturulmuş, belirli bir amaç içeren anlam oluşturma sürecidir. Okuma bir anlamlandırma eylemi (Harris ve Sipay, 1990); okurun kendi bilgi, beceri, birikim ve deneyimleri ile okumakta olduğu metnin iletisi arasında bağlantı kurarak bir sentez yapabilmesi durumudur (Pardo, 2004). Yalçın (2006) ise okumayı insanların çok önceleri kararlaştırdıkları özel sembollerin duyu organlarıyla algılanarak beyin tarafından yorumlanması olarak ifade etmiştir. Karatay (2010) da okumayı yazılı bir metinde bulunan yazıların sesli veya sessiz bir biçimde çözümlemenin ötesinde metindeki duygu ve düşüncelerin kavranması olarak ifade etmektedir.

“Okuma dilin anlama boyutu içinde yer almakta ve öğrenmenin en güçlü araçlarından birini oluşturmaktadır.” (Sallabaş, 2008, s.145). Demirel'e (1996) göre bütün dersler okuma eylemini gerektirmektedir. Okuduğunu tam ve doğru bir biçimde anlayamayan öğrenciler okulda, iş hayatında ya da sosyal hayatta başarılı olamaz. Okuma ve anlama becerilerine sahip olmayan öğrencilerin sadece ana dili derslerinde değil diğer derslerde de akademik başarılarının düşük olacağı (Bloom, 1995; Sidekli, 2005; Yılmaz, 2008); diğer derslerle okuduğunu anlama arasında sıkı bir ilişkinin olduğu (Kutlu, Yıldırım, Bilican ve Kumandaş, 2011; Yazıcı, 2006) değişik araştırmacılar tarafından dile getirilmiştir. Anlamanın en önemli aşamalarından biri olan okuma diğer dil yeteneklerini de içerisinde barındırmaktadır. Okuma eğitimi sırasında bunun nasıl uygulanması gerektiğinin bilinmesine rağmen bu yöntemlerin yeterli bir şekilde uygulandığı söylenemez (Aytaş, 2005).

PISA (Program International Student Assessment/ Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı), OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development/ Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)'ye dâhil ülkelerdeki 15 yaş grubundaki öğrencilere yönelik üçer yıllık dönemler halinde yaptığı sınavlarla öğrencilerin elde ettiği kazanımları ve bu kazanımları hayatlarında nasıl kullandıklarını ölçmeyi amaç edinmektedir (MEB, 2019). Bu özelliği ile PISA, diğer değerlendirme yaklaşımlarından ayrılmaktadır. Politika belirleyicilerin kendi ülkelerindeki öğrencilerin bilgi ve becerilerini hangi düzeylerde karşıladıklarını görebilmeleri bakımından bu değerlendirme yaklaşımı önemlidir. PISA; paydaş ülkelerin eğitim düzeyinin standartlarının yükseltilmesine, diğer ülkelerdeki eğitim çıktılarının karşılaştırılmasına ve uygun politikalar geliştirilmesine imkân tanımaktadır.

21. yüzyıl bireyinin eğitim ve iş hayatında başarılı olabilmesi için; yaratıcı ve eleştirel düşünebilen, başkalarıyla iş birliği yapabilen, problem çözebilen ve iletişim becerileri yüksek, gerekli bilgiye nasıl ulaşacağını bilen, bilgiye ulaşırken teknolojiyi kullanabilen, yeni fikirlere açık, esnek ve uyarlanabilir, sorumluluk sahibi, öz yönetimli ve inisiyatif sahibi, sosyal kültürel becerilere sahip, üretken ve liderlik özelliklerine sahip bir birey olması beklenmektedir (Eryılmaz ve Uluyol, 2015). Yukarıda işaret edilen becerileri kazanma yollarından biri de okumadır. Okuma, eğitim sonucu gelişen ve zamanla şekillenen bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaçtan hareketle PISA araştırmalarında öğrencilerin bilgi ve yeteneklerini yaşam içerisinde kullanma, anlama, okuma, düşünceleri analiz edebilme, akıl yürütme, problem çözme ve etkili iletişim kurma yeteneklerini geliştirme biçimleri yorumlanmaktadır (Güneş, 2013). PISA değerlendirmelerinde “okuma” yerine “okuma becerileri” (reading literacy) terimi

kullanılmaktadır. Okuma becerileri; bireyin hedeflerine ulaşmak için bilgi ve potansiyelini geliştirme, toplumsal yaşama katılma, yazılı metinleri anlama, bu metinler ile meşgul olma ve metin üzerine düşünme olarak tanımlanmaktadır (OECD, 2018). Sidekli'ye (2010) göre okuma ve okuduğunu anlama arasında güçlü bağ olduğu için öğrenenlerin nasıl öğrenildiğinin bilinmesi onlara elverişli öğrenme ortamı hazırlanmasını mümkün kılar. Bundan dolayı araştırmalarda okuma ve okuduğunu anlama yeteneklerini geliştirmeye yönelik araştırmaların gerekli olduğu vurgulanmaktadır.

2018 PISA değerlendirmesinin diğer değerlendirmelerden farklı olarak *akıcı okumanın* yeni bir bilişsel süreç olarak diğer okuma süreçlerinin yerini aldığı görülmektedir. PISA'nın 2009 ve sonraki uygulamalarında okuma becerilerini değerlendirme çerçevesinde farklı yazarların oluşturduğu birden fazla metnin beraber sunulduğu çok kaynaklı metinlere ağırlık verilmektedir. Bu durum bilgisayar tabanlı uygulamaların kullanılmasından dolayı soruların zorluk düzeylerini arttırmasına rağmen ölçülmesi beklenen ileri seviye okuma süreçlerinin kapsamını genişletmiştir. İleri seviye okuma süreçleri öğrencilerin metinleri kolay ve etkin bir şekilde okumalarına katkı sağlamış olur (MEB, 2019).

PISA okuma becerilerinin üç yönde değerlendirildiği görülmektedir. Bunlar metin, okurun metne yaklaşımı ve metnin kullanım amacıdır (MEB, 2009). Metnin nasıl sunulduğu, ne şekilde yazıldığı, metnin sınırlılığı ve metnin edebi yapısının değerlendirilme sürecinde önemli etkisi bulunmaktadır. Bunun yanında okuyucunun metne yaklaşırken kendi düşüncelerini yansıtarak ve değerlendirerek kişisel deneyimleriyle ilişkilendirmesi beklenmektedir (MEB, 2019).

Yeni yeterlilik düzeylerinin belirlendiği PISA 2009'da 5. düzeye ek olarak daha üst düzeye sahip olan 6. yeterlilik düzeyi eklenmiştir. Ek: 1'de PISA 2018 okuma becerileri değerlendirmesi bakımından öğrencilerin PISA'daki puanlarına göre okuma becerileri bakımından hangi becerileri kazanabileceklerini gösteren 8 yeterlilik düzeyi tanımlanmıştır (MEB, 2019; OECD, 2019b).

2015 yılından bu yana Türkiye'de Türkçe Dersi Öğretim Programında dört kez değişiklik yapılmıştır. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin hayat boyu kullanacakları dil ve zihinsel beceriler kazanmalarını, iletişim becerilerini etkili kullanmalarını amaçlamaktadır. Buna rağmen 15 yaş grubundaki öğrencilere yönelik üçer yıllık dönemler halinde yapılan PISA'da öngörülen başarı elde edilememektedir (Kalaycı ve Yıldırım, 2020). PISA becerilerinin gözden geçirilmesi, öğrencilerin üst düzey okuma becerilerinin geliştirilmesi yanında ülkemizdeki proje sıralamasında istenilen düzeylere çıkılması bakımından da önemli olduğu düşünülmektedir (Koç, 2021). Bu çalışma, Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar yapan alan uzmanlarına ve diğer alanlarda çalışmalar yürüten araştırmacılara veri kaynağı oluşturması bakımından da katkı sağlayacaktır. Bu olgular karşısında ortaokul öğrencileri ile bütün paydaşları ilgilendiren Liselere Geçiş Sınav (LGS) sorularının PISA okuma becerileri yeterlilik alanları bakımından ele alınması bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç, 2022 ve daha sonraki yıllarda yapılacak PISA değerlendirme sınavı öncesinde 2019 LGS sorularının niteliklerinin PISA okuma becerileri yeterlilik alanlarının hangi düzeylerini kapsadığının görülmesi bakımından da önemlidir.

3 Aralık 2019'da açıklanan PISA sonuçlarına göre Türkiye, Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyi bakımından 37 OECD ülkesi arasında 31. sırada bulunmaktadır (MEB, 2019). Aynı yaş grubundaki öğrencilerin okuma becerisi, matematik ve fen bilgisi gibi alanlarındaki başarılarını ve üst bir öğretim kademesine geçişlerini belirlemek için Türkiye'de Liselere Geçiş Sınavları (LGS) yapılmaktadır. Bu bağlamda 2019 LGS Türkçe soruları ile PISA okuma becerileri yeterlik düzeyi arasındaki uyum ya da uyumsuzluğu görmek, öğrenme ve öğretme süreçlerini iyileştirmek bakımından değerlidir.

Eğitim ve öğretimin önemli birleşenlerinden biri olan ölçme ve değerlendirmenin yapılabilmesi için öğretim programlarıyla hedeflenen genel ve özel amaçlara ulaşılması bakımından eğitim-öğretim sürecinin bütün basamaklarının değerlendirilmesi önemlidir. Eğitim-öğretim yaşantıları boyunca birçok kez ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulan öğrencilerin söz konusu amaçlara ulaşıp ulaşmadığını, ulaşıldıysa ne ölçüde ulaşıldığını öğrenilmesi bakımından ölçme ve değerlendirmeden yararlanır.

PISA, LGS gibi seçme amacıyla yapılan bir sınav değildir. PISA'da amaç, en az yedi yıl öğrenim görmüş 15 yaş grubundaki çocukların -öğrenciliklerinin ardından yetişkin bir birey olarak- hayatları boyunca karşılaşacakları sorunlarla baş edip edemediklerini, düşüncelerini etkili bir biçimde kullanıp kullanmadıklarını ve analiz yeteneklerini işe koşup koşmadıklarını araştırmaktır (MEB, 2019). PISA bu yönüyle öğrencilerin sadece bilgi düzeyini ölçmek yerine farklı bilgileri bir araya getirme ve gerçek hayattaki bilgilerinden yararlanabilme düzeylerini ölçmesi yönüyle önemlidir.

Bu çalışmada LGS sınav soruları ile PISA okuma becerileri yeterlilik düzeyleri arasındaki uyum incelenmeye çalışılmıştır. Alanyazın incelendiğinde Türkiye’de PISA okuma becerileri ile ilgili çalışmalar yapılmasına karşın bu becerilerin LGS sorularının karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu konuda gerçekleştirilen tek çalışmanın Batur, Ulutaş ve Beyret (2019) tarafından yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda alanda bir boşluk olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın amacı, 2019 LGS Türkçe sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri ile hangi düzeyde örtüştüğünü belirlemektir. Bunun için aşağıdaki soruya cevap aranmıştır:

1. 2019 LGS Türkçe soruları PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeylerinden hangileri ile ne düzeyde örtüşmektedir?

Yöntem

Araştırmanın deseni, nesnesi, veri toplama süreci, araçları ve analiz bölümleri aşağıda yer almıştır.

Araştırma Deseni

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama desenine uygun düzenlenmiştir. Bu model var olan durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Betimsel araştırmalarda araştırmacı belirli bir konu ile ilgili bulguların ortaya çıkarılması için gereken çalışmaları yapar (Karasar, 2008). Araştırmada betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalardaki verilerin tanımlanması ve düzenlenmesi amacıyla betimsel analize başvurulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Çalışma Grubu

Çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırma konusu açısından önemli bilgi birikimine sahip kişilerden seçilmesini içerir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013). Araştırmacı kolay ulaşılabilir durum örneklemede yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır, göreceli olarak daha az maliyetlidir, tanıdık bir örnekleme üzerinde çalışma olanağı verir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubu, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans/Doktora programına devam eden ve/ya bu bölümü bitirmiş olan farklı il ve ilçelerdeki ortaokullarda görev yapan beş Türkçe öğretmeni ile aynı üniversitede görev yapan ölçme ve değerlendirme uzmanı iki öğretim üyesi olmak üzere yedi uzmandan oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun Hazırlanması ve Kullanımı

Veri toplamak için araştırmacılar tarafından Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF) hazırlanmıştır. Çalışmada veriler Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF) yoluyla toplanmıştır. Bunun için üçü yüksek lisans yapmakta olan Türkçe öğretmeni; ikisi yüksek lisans mezunu Türkçe öğretmeni; biri Doçent, diğeri Dr. Öğretim Üyesi iki ölçme ve değerlendirme uzmanı olmak üzere yedi uzmandan görüş alınmıştır. Formun hazırlanmasında 2019 LGS Türkçe soruları ile PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeylerinin Özet Tanımları dikkate alınmıştır. Söz konusu dokümanlara Millî Eğitim Bakanlığının <https://odsgm.meb.gov.tr> adresinden ulaşılmıştır (MEB, 2019). Hazırlanan YYGF’de, 2019 LGS’de bulunan 20 Türkçe sorusunun her biri için iki bölümden oluşan bir düzenek tasarlanmış ve bu düzeneğin sol bölümünde “soru metni” ve altında “soru ifadesi” yer almıştır. Sağ bölüm araştırmacı, uzman (Türkçe öğretmeni), ölçme ve değerlendirme uzmanlarının görüşlerini belirtecekleri sorunun potansiyel olarak örtüştüğü PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri için ayrılmıştır. Bu bölüm boş bırakılmıştır. Araştırmaya katılan uzmanlardan her birinden *PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri Özet Tanımlarından* (POBYDÖT) soruyla ilgili muhtemel beceri ya da becerileri belirlemeleri ve YYGF’ye yazmaları istenmiştir.

Bu araştırma sürecinde geçerlilik ve güvenilirliğin sağlanması için aşağıda sıralanan çalışmalar yapılmıştır: Çalışmaya başlamadan önce bir planlama yapılarak işlem basamakları belirlenmiştir. Verilerin toplanmasından analiz sonuçlarına ulaşıncaya kadar birbiriyle bağlantılı, tutarlı bir süreç

takip edilmiştir. Araştırmanın yöntem, süreç ve sonuçlarına yönelik çalışmalar açık ve ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır. Uzmanın görüşlerinden alınan görüşler arasında ‘...Uygun değil çünkü bir sorunun 3.düzyden 6. düzeye kadar olması zor, bu soru 3. düzey gibi durmakta...’, ‘Bu yüzden bu tarz soruların seviyelerini tespit ederken zorlandım. Ayrıca görsel okuma ve görsel yorumlama ile alakalı açıklama daha çok 1b seviyesindeyken sorunun zorluk seviyesinin 1b’den daha üst düzeyde olduğunu düşünüyorum.’ gibi ifadeler yer almıştır. Araştırmanın iç geçerliliğinin sağlanması amacıyla alan uzmanı bir meslektaştan çalışmanın biçimlendirilmesi hakkında görüş alınmıştır.

Formun geçerliliği için geniş yönerge hazırlanmış, örnek cevap modeli üzerinde açıklama yapılmıştır. Ayrıca formun uzmanlara iletimi sırasında da açıklama yapılmıştır. Uzmanların POBYDÖT’teki beceriler ile sorular arasındaki ilişkiyi özelleştirilebilmeleri için beceriler numaralandırılmıştır. YYGF’deki veriler bulgular bölümündeki tablolara aktarılırken sayfa sayısının artmaması için sorularla ilişkili metin ve resimlere yer verilmemiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yerine uzman görüşüne başvurulmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun kapsamlı olması etkili olmuştur. Soru kök ve metinlerine MEB’in <https://odsgm.meb.gov.tr> adresinden ulaşılabilir. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ile ilgili düzenek örneği Şekil 1’de görülmektedir:

Soru Cümlesi	Soru Kökü	Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri
I.Tedirgin etmek, sataşmak(...)	1."Dokunmak" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde numaralandırılmış anlamlarından herhangi biriyle kullanılmamıştır?	Düzy (Katılımcı Sayısı: 3: 3(1) Düzy ve düzydeki ilgili madde: 3: 3(1)

Şekil 1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan Bir Kesit

Verilerin Analizi

Değerlendirmeciler Arası Uyum Analizi İçin Yapılan İşlemler

Liselere Geçiş Sınavının (LGS) PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri ile örtüşüp örtüşmediğini belirlemek için uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaçla dikey ekseninde (y) 2019 LGS Türkçe sorularının, yatay ekseninde (x) PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeylerinin yer aldığı iki boyutlu bir tablo hazırlanmıştır. Uzmanların 2019 LGS Türkçe sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeylerinden hangileri ile örtüştüğüne ilişkin görüşlerini hazırlanan bu tabloya aktarmaları istenmiştir. Alınan uzman görüşlerinin ikisinde birden çok tercih yapıldığı görülmüş, bu durumdaki uzmanlardan değerlendirmelerini (görüş/lerini) "tek"leştirmeleri istenmiştir. Böylece akran teyidi gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar tarafından önceden belirlenen beceriler (görüşler) ile uzmanların belirledikleri beceriler (görüşler) bir tabloda bütünleştirilmiştir. Belirlenen beceriler karşılaştırıldığında becerilerin çoğunlukla benzerlik gösterdiği görülmüştür. Farklı beceriler (görüşler) de tablolara yansıtılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Değerlendirmeciler Arası Uyum Analizi

Verilere Kendall’s W analizi (Değerlendirmeciler Arası Uyum Analizi) yapılmış olup SPSS sonuçları şu şekildedir:

Tablo 1.

Değerlendirmeciler Arası Uyum Analizi Sonuçları

Hypothesis Test Summary			
Null Hypothesis	Test	Sig.	Decision
1	Related-Simples Kendall’s	.000	

The distributions of S1. S2. S3. S4. S5. S6. S7. S8. S9. S10. S11. S12. S13. S14. S15. S16. S17. S18. S19 and S20 are the same. Coefficient of Concordance Reject the null hypothesis

Asymptotic significances are the displayed. The significance level is .05.

Total N	7
Kendall's W	,447
Test Statistic	59,445
Degrees of Freedom	19
Asymptotic Sig. (2-sides test)	,000

Bu analiz sonuçlarına göre 7 değerlendirmecinin belirlemeleri arasında uyum katsayısı 0.447 ve istatistiksel olarak anlamlıdır; yani uyum bulunmaktadır. Uyum katsayısı "orta düzeyde" dir. K istatistiğinin yorumlanmasında Tablo 2'de Landis ve Koch (1977) tarafından önerilen uyum düzeyleri kullanılmaktadır (Bıkmaz ve Doğan, 2017).

Tablo 2.

Kappa İstatistiğinin Yorumlanmasına İlişkin Değer Aralıkları

K	Uyumun Gücü
< 0,00	Zayıf
0,00 – 0,20	Önemsiz
0,21 – 0,40	Düşük
0,41 – 0,60	Orta
0,61 – 0,80	Önemli

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu

Karar tarihi=27.04.2022

Belge sayı numarası= E-95531838-050.99-40376

Bulgular

Bu bölümde, uzmanların/katılımcıların '2019 Liselere Geçiş Sınavı Türkçe Sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleriyle Uyumluluk Durumu'na ilişkin verdikleri tepkiler tablolaştırılarak aşağıda sunulmuştur. Bu bağlamda her soru ve değerlendirmeler için 2 sütunlu bir tablo düzenlenmiştir. Soldaki sütuna 2019 LGS Türkçe soru kökü (soru cümlesi) yerleştirilmiştir. Soldaki sütun yatay olarak ikiye bölünerek elde edilen hücrelerden üstekine düzey ve o düzeyi kabul eden katılımcı/ların sayısı parantez içinde gösterilmiştir. Örnek: Düzey ve (katılımcı sayısı): 2(5), 5(1) ve 4(1). Soldaki sütunun alt hücresine de ilgili PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyi ve bu düzeydeki fıkra/madde numarası parantez içinde gösterilmiştir. Örnek: Düzey ve düzeydeki ilgili madde: 2(1), 2(4); 5(1) ve 4(2) gibi. Uzman görüşleri "U" kısaltması ile gösterilmiştir.

Tablo 3.

2019 LGS Türkçe 1. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
1."Dokunmak" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde numaralandırılmış anlamlarından herhangi biriyle <u>kullanılmamıştır</u> ?	Düzyey ve (katılımcı sayısı): 3(7) Düzyey ve düzeydeki ilgili madde: 3(1), 3(2)

Tablo 3 incelendiğinde 1. soruda öğrencilerden "dokunmak" sözcüğünün birden fazla anlama gelebilecek anlamlar arasından uygun ilişkiyi belirlemeleri ve yorum yapmaları istenmiştir. Uzman değerlendirmelerine göre "Düzyey 3:... öğrenciler çoklu durumlara karşılık gelebilecek bilgiler arasındaki ilişkiyi belirler ve bazı durumlarda bu ilişkiyi tanımlar... benzer ve farklılıkları bulabilmek ve sınıflandırabilmek için birçok özelliği dikkate almaları gerekmektedir." bilgisinden hareketle uzmanlarca sorunun PISA okuma becerileri 3. düzey ile örtüştüğü yönünde görüş bildirilmiştir.

Tablo 4.

2019 LGS Türkçe 2. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "tecrübe"yi anlatan bir söz <u>kullanılmamıştır</u> ?	Düzyey ve (katılımcı sayısı): 3(5) ve 1c(2) Düzyey ve düzeydeki ilgili madde: 3(2), 3(6); 1c(1)

Tablo 4 incelendiğinde "tecrübe" ifade eden deyimlerin verildiği 2. soruda öğrencilerden "günlük hayatta kullandıkları bilgilerle ilişki kurup yorumlamaları, asgari düzeyde genel ifadeleri anlamaları" beklenmektedir. U4 ve U6 dışındaki tüm uzmanlar "Düzyey 3: ... öğrenci ilişkileri anlamak ve deyimlerin ya da kelimelerin anlamlarını yorumlamak için metindeki bilgileri bir araya getirebilir...metni bilinen veya günlük hayatta kullanılan bilgilerle ilişkilendirerek anladığını gösterir." bilgisine dayanarak 3. düzeyi içerdiği yönünde görüş bildirmiştir. U4 ve U6'ya göre ise öğrencilerin "kısa ve basit cümlelerin anlamını kavrayabilirler" bilgisinden hareketle 1c düzeyi içeren bir soru olduğu yönündedir. Bu bilgiler ışığında 2. sorunun 3 ve 1c düzeylerini içeren bir soru olduğu düşünülmektedir.

Tablo 5.

2019 LGS Türkçe 3. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örnekleyen bir anlatım bozukluğu vardır?	Düzyey ve (katılımcı sayısı) : 2(5), 5(1) ve 4(1) Düzyey ve düzeydeki ilgili madde: 2(1), 2(4); 5(1) ve 4(2)

Tablo 5 incelendiğinde 3. soruda öğrencilerden "metindeki bilgilerden hareketle çıkarımda bulunması ve bu bilgiler arasındaki ilişkiyi kurması" istenmektedir. U4 ve U6 hariç araştırmacılar sorunun "Düzyey 2: Çıkarımda bulunacağı bilgiyi ya da daha fazla bilgiyi metinde bulabilir." hedefinden dolayı 2. düzeyle ilişkili bir soru olabileceğini düşünmektedir. Bu soru için U4 "Düzyey 5: ...metnin içine yerleştirilmiş bilgileri belirleyebilir ve gerekli olan bilgilere karar vererek metni düzenleyebilir..."; U6 ise "Düzyey 4: ...metni bir bütün olarak ele alarak dil farklılıklarını yorumlayabilir..." bilgisinden hareketle 2, 4 ve 5. düzey bir soru olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 6.

2019 LGS Türkçe 4. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
4. Buna göre aşağıdaki sözcüklerden hangisi “kuyruk, çengel, çentik, tırnak” teknikleri kullanılarak yazılmıştır?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 5(5), 3(1) ve 1b(1) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 5(1), 5(4); 3(1); 1b(2)

Tablo 6 incelendiğinde 4. soruda öğrencilerden görseldeki bilgilerden hareketle “alışılmadık bağlamları çözümlmeleri ve bilinen bilgilere aykırı kavramları anlamaları” istenmektedir. U2, U3, U5, U6, U7 katılımcılar “çoklu durumlara karşılık gelebilecek şekilsel ve kullanım benzerliklerinden hareketle bilgiler arasındaki ilişkiyi tanımlamaları” beklendiğini düşünerek 5. düzey bir soru olduğunu düşünmektedir. U1 ise “çoklu durumlara karşılık gelebilecek bilgiler arasındaki ilişkiyi belirler ve bazı durumlarda bu ilişkiyi tanımlar..” bilgisinden hareketle 3. düzey; U4 ise “...soru ve/veya metindeki bilgiler arasında basit bağlantılar kurarak metinlerin gerçek anlamını yorumlayabilirler.” bilgisinden hareketle 1b düzeyinde olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Tüm bunlardan hareketle bu sorunun 1b, 3 ve 5. düzey bir soru olduğu düşünülmektedir.

Tablo 7.

2019 LGS Türkçe 5. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
5. Bu bilgilere göre aşağıdaki şiirlerden hangisi mağara duvarında bulunan sembollerin düzenine uygun yazılmıştır?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 5(4), 6(1), 3(1) ve 2(1) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 5(1), 5(4); 6(1), 6(2), 6(4), 6(5); 3(7)

Tablo 7 incelendiği 5. soruda görüş farklılıklarının olduğu görülmektedir. Öğrencilerden “metindeki şekillerden hareketle benzerlik ve farklılıkları bulmaları, metin içerisinde açık bir biçimde verilmemiş olan soyut kavramlardan yola çıkarak şekillerdeki kavramları metnin ötesinde bir anlayışla yorumlamaları” istenmektedir. U2, U3, U5, U7 “metnin içine yerleştirilmiş bilgileri belirleyebilir ve gerekli olan bilgilere karar vererek metni düzenleyebilir.” düşüncesinden hareketle 5. düzeyi içerdiği yönünde ortak karara varmıştır. U1’e göre “...detaylı bir şekilde benzerlikleri ve farklılıklar bulabilir ve çıkarımlarda bulunabilir...metni ya da metinleri ayrıntılarıyla tam olarak anladığını gösterir...metin ötesinde bir anlayış sergileyerek alışılmadık konuların dışındaki metinler üzerinde eleştirel bir değerlendirme yapabilir...” düzey 6 ile ilişkilidir. U6 ise “... metnin bir özelliğine dayanarak benzer ya da farklılıkları bulabilir...” bilgisine dayanarak düzey 2 ile ilişkili olması gerektiği yönünde görüş bildirmiştir. U4’ün görüşü ise “...metni ayrıntılarıyla anlaması beklenmez ama asgaride genel ifadeleri anlaması beklenir.” bilgisine dayanarak 3. düzey bir soru olduğu yönündedir. Bu bulgular ışığında araştırmacılar olarak sorunun 2, 3, 5 ve 6. düzeyleri içermesinin yanında çoğunlukla 5. düzey özelliklerini taşıyan bir soru olduğu düşünülmektedir.

Tablo 8.

2019 LGS Türkçe 6. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
6. Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamayı örneklendiren bir metindir?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 2(5) ve 4(2) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 2(1), 2(3), 2(4); 4(1 ve 3)

Tablo 8 incelendiğinde çok fazla bir görüş farklılığının bulunmadığı görülürken “deneme” türü ile ilgili açıklamanın verildiği, öğrencilerden “metindeki bilgilerden hareketle kişisel deneyim ve tutumlarından yola çıkarak şıklar arasından tanıma uygun olanı seçmesi” beklenmektedir. U4 ve U6’ya göre “...metne yerleştirilmiş bilgileri belirleyebilir ve gerekli olan bilgilere karar vererek metni

düzenleyebilir...metni anlayabilir ve aşına olmadığı bağlamlara sınıflandırmaları uyarlayabilir..." bilgisine dayanarak düzey 4 ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bunların dışındaki diğer araştırmacılar tarafından "Düzy 2: ...Öğrenci birçok duruma karşılık gelebilecek ya da çıkarımda bulunacağı bir bilgiyi hatta daha fazla bilgiyi metinde bulabilir... Kişisel deneyim ya da tutumlarından yola çıkarak metnin dışındaki bilgilerle metnin içindeki bilgileri karşılaştırabilir, bu bilgiler arasında ilişki kurabilir... metnin bir özelliğine dayanarak benzer ya da farklılıkları bulabilir." bilgisinden hareketle araştırmacılar 2 ve 4. düzye yakın olduğu yönünde görüş birliğine varılmıştır.

Tablo 9.

2019 LGS Türkçe 7. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
7. Bu metne göre aşağıdaki reklam afişlerinden hangisi "pazarlama miyopluğu" yaşayan bir firmaya ait olabilir?	Düzye ve (katılımcı kayısı): 5(5), 2(1), 1(1) Düzye ve düzyedeki ilgili madde: 5(2), 5(3), 5(4); 2(1), 2(2), 1b(2)

Tablo 9'un incelendiği bu soruda "pazarlama miyobu" ile ilgili tanım ve açıklamaların verilerek öğrencilerden "metindeki bilgilerden ve ipuçlarından yola çıkarak çıkarımda bulunmaları, bilgileri karşılaştırmaları, metin içerisindeki özel bilgileri yakalamaları, metindeki bilgileri karşılaştırmaları, metni irdelemeleri" beklenmektedir. U2, U3, U5, U6 ve U7'ye göre soru "...özel bilgilere dikkat çekerek eleştirel bir değerlendirme yapabilir ve hipotez kurabilir. Aşına olmadıkları bağlamları ayrıntılarıyla anlayabilirler. Beklentilere ters düşen kavramların üstesinden gelebilirler." bilgisine dayanarak düzye 5 ile ilişkilidir. U1'e göre "...birçok duruma karşı gelebilecek ya da çıkarımda bulunabileceği bir bilgiyi ya da daha fazla bilgiyi metinde bulabilir, ... ilişkileri anlayabilir ya da çok fazla bilginin olmadığı, fazla çıkarımda bulunulmayacak durumlarda metnin belli bir bölümünden anlam çıkarır..." bilgisine dayanarak 2. düzye bir sorudur. U4 ise "Düzye 1b: ...soru ve/veya metindeki bilgiler arasında basit bağlantılar kurarak metinlerin gerçek anlamını yorumlayabilirler. Tek bir cümle, kısa bir metin veya basit bir listede istenen bilgileri tarayabilir ve bulabilirler..." ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu bilgiler ışığında 7. sorunun 1b, 2 ve 5. düzyeleri içeren bir soru olduğu söylenebilir.

Tablo 10.

2019 LGS Türkçe 8. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
8. Buna göre aşağıdakilerin hangisinde ön yargılı bir tutumdan söz edilemez?	Düzye ve (katılımcı kayısı): 3(5), 1(2) Düzye ve düzyedeki ilgili madde: 3(1), 3(2); 1c(1 ve 2)

Tablo 10 incelendiğinde 8. soruda "ön yargı"nın tanımı yapılmış olup şıklardaki atasözlerinden "ön yargı" ifade etmeyenlerin bulunması istenmiştir. Uzmanlar; bu sorunun "Düzye 3: Öğrencilerin metindeki bilgilerden hareketle ilişki kurmaları, metinler arasında karşılaştırma ve açıklama yapmaları, metinleri irdelemeleri gerekmektedir veya metnin özelliklerini yorumlamaları istenmektedir." bilgisine dayanarak 3. düzyenin de eklenmesi gerektiğini belirtmiştir. U4 ve U6 hariç; bu sorunun "...öğrenciler, kısa ve basit cümlelerin anlamını kavrayabilirler. Sınırlı bir süre içinde açık, basit ve somut amaçlar için okuma yapabilirler." bilgisine dayanarak 1c düzye de içeren bir soru olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Öğrencilerden "metindeki bilgileri bir araya getirerek deyimlerin/atasözlerin anlamlarını yorumlamaları" istenmektedir. Ayrıca öğrencilerin "metni bilinen veya günlük yaşamda kullanılan bilgilerle ilişkilendirmesi" beklenmektedir. Bundan hareketle sorunun PISA okuma becerisi 3 ve 1c düzye ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 11.

2019 LGS Türkçe 9. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
9. Bu cümleyi dile getiren kişi için aşağıdakilerden hangisi <u>kesin olarak</u> söylenir?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 2(6), 6(1) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 2(2), 2(3); 6(1)

Tablo 11 incelendiğinde U4 dışında tüm uzmanlar 9. sorunun “Düzy 2: Çıkarımda bulunacağı bilgiyi ya da daha fazla bilgiyi metinde bulabilir.” hedefinden dolayı sadece 2. düzeyeye ait bir soru olabileceği yönünde görüş bildirmektedir. U4 ise “...detaylı bir şekilde benzerlikleri ve farklılıklar bulabilir ve çıkarımlarda bulunabilir...” bilgisine dayanarak 6. düzey ile ilişkilendirmiştir. Araştırmacılar olarak PISA okuma becerisi 2 ve 6. düzeyle ilişkili olduğu düşünölmektedir.

Tablo 12.

2019 LGS Türkçe 10. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
10. Buna göre aşağıdakilerin hangisinde sıfat- fiil kullanılmıştır?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 2(5), 4(2) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 2(1), 2(2), 2(3); 4(2 ve 3)

Tablo 12 incelendiğinde 10. soruda “Dedesinin elini öptü” cümlesi ile “öptü” kelimesinin türü belirtilerek cümle içerisinde örnek verilmiş ve sıfat-fiilin tanımı yapılmıştır. U4 dışında tüm uzmanlar “metin içindeki ilişkileri öğrencilerin kişisel deneyimleriyle ilişki kurmaları” istendiğinden düzey 2’yi işaret ettiğini belirtmişlerdir. U4 ise “...Metni bir bütün olarak ele alarak dil farklılıklarını yorumlayabilir. Metni anlayabilir ve aşına olmadığı bağlamlara sınıflandırmaları uyarlayabilir...” bilgisine dayanarak düzey 4 ile ilişkilendirmiştir. Dil bilgisi becerisini ölçen soru verilen bilgiden hareketle öğrencilerden “metin içerisindeki ilişkiyi kişisel deneyim ve bilgileriyle ilişki kurması” beklendiğinden PISA okuma becerisi 2 ve 4. düzey ile ilişkili olduğu düşünölmektedir.

Tablo 13.

2019 LGS Türkçe 11. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
11. Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi kurallı bir fiil cümlesidir?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 2(5), 4(2) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 2(1), 2(2), 2(3); 4(2 ve 3)

Tablo 12’deki soruya benzer biçimde dil bilgisi becerisini ölçen bu soruda “büyölüyor” kelimesinin cümledeki işlevi belirtilerek açıklanmıştır. Öğrencilerden “metindeki bilgilerden hareketle metin içerisindeki benzer ve farklılıkların bulunmaları, metin içi ve dışı bilgiler ile karşılaştırma yapılarak ilişki kurmaları” istenmektedir. U4 dışındaki uzmanlar öğrencilerden “metindeki bilgilerden hareketle benzer ve farklılıkların bulunması” istendiğinden 2. düzey bir soru olduğu yönünde görüş bildirmiştir. U4 ise “Düzy 4: ...Metni bir bütün olarak ele alarak dil farklılıklarını yorumlayabilir. Metni anlayabilir ve aşına olmadığı bağlamlara sınıflandırmaları uyarlayabilir...” ile ilişkilendirmiştir. Bu duruma göre sorunun PISA okuma becerisi 2 ve 4. düzeyle ilişkili olduğu düşünölmektedir.

Tablo 14.

2019 LGS Türkçe 12. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
12. Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi tırnak işaretinin kullanımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 2(5), 4(2) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 2(1), 2(2), 2(3); 4(1 ve 2)

Tablo 14 incelendiğinde 12. soruda “tırnak işaretinin kullanım alanları” ile ilgili bilgiler maddeler halinde öğrencilere sunulmuş ve öğrencilerden “metindeki bilgiler ile kişisel deneyimlerini karşılaştırmaları, bu bilgiler arasında ilişki kurmaları” beklenmektedir. U4 ve U6’ya göre “Düzy 4: ... öğrenciler, metne yerleştirilmiş bilgileri belirleyebilir ve gerekli olan bilgilere karar vererek metni düzenleyebilir. Metni bir bütün olarak ele alarak dil farklılıklarını yorumlayabilir...” ile ilişkilidir. U4 ve U6’nın dışında kalan tüm uzmanlar ise “...öğrenciler birçok duruma karşı gelebilecek ya da çıkarımda bulunabileceği bir bilgiyi ya da daha fazla bilgiyi metinde bulabilir. Metindeki...ilişkileri anlayabilir...metnin bir özelliğine dayanarak benzer ya da farklılıkları bulabilir...” bilgisinden hareketle 2. düzey bir soru olarak değerlendirilmiştir. Bu bilgilerden yola çıkarak sorunun PISA okuma becerisi 2 ve 4. düzey ile örtüştüğü düşünülmektedir.

Tablo 15.

2019 LGS Türkçe 13. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
13. Bu açıklamaya göre, (...) cümlelerinin hangilerinde yazım yanlışı vardır?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 2(6), 5(1) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 2(1), 2(2), 2(3); 5(1)

Tablo 15 incelendiğinde büyük harflerin kullanım alanları ile ilgili 13. soruda uzmanlar tarafından “Düzy 2:...Öğrenci birçok duruma karşılık gelebilecek ya da çıkarımda bulunacağı bir bilgiyi hatta daha fazla bilgiyi metinde bulabilir... Kişisel deneyim ya da tutumlarından yola çıkarak metnin dışındaki bilgilerle metnin içindeki bilgileri karşılaştırabilir, bu bilgiler arasında ilişki kurabilir... Metnin bir özelliğine dayanarak benzer ya da farklılıkları bulabilir.” bilgisinden hareketle 2. düzye daha yakın olduğu yönünde görüş birliğine varılmıştır. Ancak U4 bu sorunun “Düzy 5: ... öğrenciler, metin içindeki bilgileri belirleyip gerekli bilgilere karar verip metni düzenleyebilir.” bilgisine dayanarak 5. düzeyi içerdiği yönünde görüş bildirmiştir. Dolayısıyla sorunun PISA okuma becerisi 2 ve 5. düzyeyle ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 16.

2019 LGS Türkçe 14. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
14. Bu metinde boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 2(2), 3(2), 4(2) ve 1(1) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 2(2), 3(2), 4(1), 1a(1)

Tablo 16 incelendiğinde 14. soruda öğrencilerden “metin içerisinde eksik bırakılmış olan bölümün öğrencilerin çıkarımda bulunacakları şekilde bilgiyi metinden bularak benzer ve farklılıkların bulunması, gerekli olan bilgiye karar vermeleri” beklenmektedir. U4 ve U6; bu sorunun “Düzy 3: Ana fikri belirlemek, ilişkileri anlamak ve deyimlerin ya da kelimelerin anlamlarını yorumlamak için metindeki bilgileri bir araya getirebilir...” ile ilişkili olduğu için 3. düzey; U5 ve U7 ise “Düzy 4: Öğrenciler, metindeki bilgileri belirleyebilir ve gerekli bilgilerden hareketle metni düzenleyebilir.” ile ilişkili olduğu için 4. düzeyi içerdiğini düşünmektedirler. U1 ise “Düzy 1a: ...öğrenciler, açıkça ifade edilen bir ya da daha fazla bağımsız bilgiyi metinde bulabilir...” Bu sebeple PISA okuma becerisi 1a, 2 ve 4. düzyelere ait bir soru olduğu söylenebilir.

Tablo 17.

2019 LGS Türkçe 15. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
15. Bu metin aşağıdaki sorulardan hangisine cevap vermek amacıyla yazılmıştır?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 5(3), 2(2) ve 1(2) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 5(1); 2(1),

2(2); 1a(1)

Tablo 17'deki soruda sadece U1 ve U2 "...açıkça ifade edilen bir ya da daha fazla bağımsız bilgiyi metinde bulabilir, aşına olduğu bir konu hakkında yazılmış bir metnin ana fikrini ve yazarın amacını anlayabilir veya metindeki bir bilgi ile yaygın olarak bilinen günlük bilgi arasında ilişki kurabilir..." bilgisine dayanarak 1a düzeyini kapsadığını düşünürken; U3 ve U5 bu sorunun "Düzy 2: Öğrenciler birden fazla duruma karşılık gelebilecek, çıkarım yapabileceği bir veya birden çok bilgiyi metin içerisinde bulabilir. Metnin ana fikrini belirleyebilir..." ile bağlantılı olduğundan 2. düzeyi içeren bir soru olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Öğrencilerden "metindeki bilgilerden hareketle çıkarımda bulunmaları, ana düşünceyi belirleyip metnin belirli bir bölümünden anlam çıkarmaları, metnin içine yerleştirilmiş bilgileri belirleyebilir" istendiğinden PISA okuma becerileri düzeylerinden 5, 2 ve 1a düzeyleriyle ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 18.

2019 LGS Türkçe 16. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
16. Bu parçaya göre sosyal medya kullanımı, (...) durumlarından hangilerini ortaya çıkarabilir?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 6(6), 1(1) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 6(1), 6(2), 6(3); 1a(1)

Tablo 18'deki soru öğrencilerden "okuduğu metinden hareketle detaylı çıkarımlar yapmasını, metindeki örtük mesajlara ulaşmasını, metni değerlendirip bilgilerin analiz edilmesini" beklemektedir. U7 dışındaki tüm araştırmacılar sorunun "Düzy 6: ...öğrenciler, detaylı bir şekilde benzerlikleri ve farklılıkları bulabilir ve çıkarımlarda bulunabilir. Metni ya da metinleri ayrıntılarıyla tam olarak anladığını gösterir ve birden fazla metinden elde ettiği bilgileri bir araya getirebilir. Önemli bilgilerin olduğu metnin içerisinde açıkça ifade edilmemiş kavramlarla başa çıkabilir ve soyut kavramları yorumlayabilir..." bilgisine dayanarak 6. düzeyi içerdığı yönünde görüş birliğine varmıştır. Sadece U7 "Düzy 1a: ...öğrenciler, açıkça ifade edilen bir ya da daha fazla bağımsız bilgiyi metinde bulabilir, aşına olduğu bir konu hakkında yazılmış bir metnin ana fikrini ve yazarın amacını anlayabilir veya metindeki bir bilgi ile yaygın olarak bilinen günlük bilgi arasında ilişki kurabilir." bilgisinden hareketle 1a düzeyinde bir soru olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin üst düzey becerilerini ölçen bu soru, PISA okuma becerisi 6 ve 1a düzeyleriyle ilişkilidir.

Tablo 19.

2019 LGS Türkçe 17. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlik Düzeyi
17. Bu bilgilere göre 2017 yılına ait "...nı gösteren grafik aşağıdakilerden hangisi olabilir?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 3(3), 6(2) ve 1(2) Düzy ve düzeydeki ilgili madde: 3(1), 3(3), 3(5);6(1), 6(2), 6(3); 1b

Tablo 19 incelendiğinde 17. soruda öğrencilerden "grafikteki bilgilerin benzer ve farklı durumları tespit etmesi, detaylı bir çıkarımda bulunmaları, veriler arasında ilişki kurulması, grafikler arasında karşılaştırma yapmaları" beklenmektedir. U1, U5 ve U7 "Düzy 3: ...öğrencilerin ilişki kurmaları, karşılaştırma yapmaları ve açıklama yaparak metinleri irdelemeleri gerekmektedir ya da metnin özelliklerini yorumlayabilmeleri gerekmektedir." bilgisinden hareketle 3. düzey ile ilişkili olduğunu öngörmüştür. U2 ve U3 ise "Düzy 6: Metindeki önemsiz ayrıntıların farkına varıp analiz edebilir..." becerisini ölçtüğünü ifade etmiştir. U4 ve U6 ise "Düzy 1b: ...Soru ve/veya metindeki bilgiler arasında basit bağlantılar kurarak metinlerin gerçek anlamını yorumlayabilirler..." Bu nedenle 17. sorunun PISA okuma becerileri 3, 6 ve 1b düzeylerle ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 20.

2019 LGS Türkçe 18. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyi
18. Buna göre “testi” sözcüğünün açıklamalarında, sözlüklerde bulunması beklenen; niteliklerinden hangileri örneklenmiştir? (...)	Düzy ve (katılımcı kayısı): 3(3), 4(1), 5(1), 6(2) Düzy ve düzydeki ilgili madde: 3(1), 3(2); 6(1), 6(2); 4(3) ve 5(2)

Tablo 20 incelendiğinde 18. soruda “testi” kelimesinin Türk Dil Kurumu e-sözlüğündeki kullanımıyla ilgili çoklu durumlara karşılık gelebilecek bilgiler öğrencilere sunulmuştur. Öğrencilerden “kalıp sözlerin ve kelimelerin anlamlarını karşılaştırarak irdelemeleri” istenmektedir. U1, U5 ve U7 sorunun “Düzy 3: Öğrencilerin metindeki bilgilerden hareketle ilişki kurmaları, metinler arasında karşılaştırma ve açıklama yapmaları, metinleri irdelemeleri gerekmektedir veya metnin özelliklerini yorumlamaları istenmektedir.” bilgisine dayanarak 3. düzyeyle ilişkilmesi gerektiğini belirtmiştir. U4, “Düzy 4:... öğrenciler metni anlayabilir ve aşına olmadığı bağlamlara sınıflandırmaları uyarlayabilir... Öğrencilerin ilişki kurmaları, karşılaştırma yapmaları ve açıklama yaparak metinleri irdelemeleri gerekmektedir...” bilgilerinden hareketle 4. düzye bir soru olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Bunların yanında öğrencilerin “metnin yapısını eleştirerek metni değerlendirmeleri, hipotezlere ulaşmaları ve metindeki bilgileri analiz etmeleri” gerekmektedir. Dolayısıyla sorunun PISA okuma becerisi 3, 4, 5 ve 6. düzyeler ile örtüştüğü düşünölmektedir.

Tablo 21.

2019 LGS Türkçe 19. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyi
19. Bu bilgilere göre Kıvanç Bey’in ilaç kullanımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?	Düzy ve (katılımcı kayısı): 6(5), 5(1) 3(1) Düzy ve düzydeki ilgili madde: 6(2), 6(5); 5(1 ve 3); 3(1)

Tablo 21 incelendiğinde 19. soruda “Kıvanç Bey’in telefonuna gelen mesajlardan” hareketle öğrencilerden “metin içerisindeki özel bilgileri yakalayabilmesi, alışılmadık bağlamları çözüp değerlendirebilmesinin yanında metin içerisindeki birçok özelliği dikkate alıp benzerlik ve farklılıklarının algılanması, metnin özelliklerinin yorumlanabilmesi, bu bilgilerin günlük yaşamla ilişkilendirmesi, metindeki bilgilerin analiz edebilme yeterliliklerinin yerine getirmesi” beklenmektedir. U1 3. düzyeyle ilişkilendirirken U7 bu soruda “Düzy 5: Öğrencilerin metin içerisindeki özel bilgileri belirleyebilmesi, alışılmadık bağlamları çözüp değerlendirebilmesinin yanında metin içerisindeki birçok özelliği dikkate alıp benzerlik ve farklılıkları algılayarak metnin özelliklerini yorumlayabilmesi ve bu bilgileri günlük yaşamıyla ilişkilendirmesi...” istendiğinden 5. düzyeye ait olabileceğini ifade etmektedir. Diğer bütün uzmanlar “Düzy 6: Metni ya da metinleri ayrıntılarıyla detaylarıyla anlar ve birden çok metin içerisinde elde edilen bilgileri bir araya getirebilir... Metindeki önemsiz ayrıntıların farkına varıp analiz edebilir.” becerisini ölçtüğünü belirtmektedir. Öğrencilerin tablo okuma becerilerini ölçen 19. soru PISA okuma becerisi 6, 5 ve 3. düzyeler ile ilişkilidir.

Tablo 22.

2019 LGS Türkçe 20. Sorunun Düzeyi

Soru Cümlesi	Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyi
20. Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine kesin olarak ulaşılır?	Düzy (Katılımcı Sayısı) : 6(5), 5(1) ve 3(1) Düzy ve düzydeki ilgili madde: 6(1), 6(2), 6(3); 5(1); 3(1)

Tablo 22 incelendiğinde öğrencilerden “metinden hareketle detaylı çıkarımlara ulaşmalarını, bilgileri değerlendirip analiz etmeleri, bilgiler arasındaki ilişkiyi belirlemeleri, metin içerisindeki benzerlik ve farklılıkları sınıflandırarak karşılaştırma yapmaları, metin içerisindeki özel bilgileri yakalayabilmeleri” beklenmektedir. U1 “Düzy 3: Öğrenciler, çoklu durumlara karşılık gelebilecek bilgiler arasındaki ilişkiyi belirler ve bazı durumlarda bu ilişkiyi tanımlar.” yönünde görüş bildirmiştir. U7, 6. düzye ek olarak “Düzy 5: Özel bilgilere dikkatini vererek eleştirel değerlendirmeler yapabilir, hipotezler kurabilir. Daha önce karşılaşmadıkları bağlamları detaylarıyla anlayabilirler.”i kapsadığını belirtmiştir. Diğer uzmanlar “Düzy 6: Öğrenciler, detaylı bir şekilde benzerlikleri ve farklılıkları bulabilir ve çıkarımlarda bulunabilir.” bilgisine dayanarak bu sorunun 6. düzyeyle ilişkileneceği gerektiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin tablo okuma, mantık/muhakeme becerilerini ölçen bu soru PISA okuma becerisi 6, 5 ve 3. düzyeler ile örtüşmektedir.

Tablo 23’te araştırmacılar ve uzmanlar tarafından ileri sürülen görüşler doğrultusunda oluşturulan 2019 LGS Türkçe Sorularının PISA Okuma Beceri Yeterlilik Düzyeleri ile örtüşme durumu yer almaktadır:

Tablo 23.

Uzman görüşlerine Dayalı olarak 2019 LGS Türkçe Sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzyeleri ile Örtüşme Durumu

Soru Numarası	Uzman Görüşü 1	Uzman Görüşü 2	Uzman Görüşü 3	Uzman Görüşü 4	Araştırmacı Uzman Görüşü	Ölçme-Değr. Uz. Görüşü 1	Ölçme-Değr. Uz. Görüşü 2	POBYD ve (Sıklığı)
1	3	3	3	3	3	3	3	3
2	3	3	3	1c	3	1c	3	3(5), 1c(2)
3	2	2	2	5	2	4	2	2(5), 5, 4
4	3	5	5	1b	5	5	5	5(5), 3, 1b
5	6	5	5	3	5	2	5	5(4), 6, 3, 2
6	2	2	2	4	2	4	2	2(5), 4(2)
7	2	5	5	1b	5	5	5	5(5), 2, 1b
8	3	3	3	1c	3	1c	3	3(5), 1c(2)
9	2	2	2	6	2	2	2	2(6), 6
10	2	2	2	4	2	4	2	2(5), 4(2)
11	2	2	2	4	2	4	2	2(5), 4(2)
12	2	2	2	4	2	4	2	2(5), 4(2)
13	2	2	2	5	2	2	2	2(6), 5
14	1a	2	2	3	4	3	4	2(2), 3(2), 4(2), 1a
15	1a	1a	2	5	2	5	5	5(3), 2(2), 1a(2)
16	6	6	6	6	6	6	1a	6(6), 1a
17	3	6	6	1b	3	1b	3	3(3), 6(2), 1b(2)
18	3	6	6	4	3	5	3	3(3), 6(2), 4, 5
19	3	6	6	6	6	6	5	6(5), 3(1), 5
20	3	6	6	6	6	6	5	6(5), 5, 3

Elde edilen bulgular çözümlenerek 2019 LGS Türkçe sorularının sekiz düzyeden oluşan PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzyelerine (bk. Ek: 1)’e göre sayısal dağılım durumları Tablo 24’te gösterilmiştir.

Tablo 24.

Uzman Görüşlerine Dayalı Olarak 2019 LGS Türkçe Sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeylerine Sayısal Dağılım Durumu

PISA Düzeyleri	Uzmanların Örtüştüğünü Öngördüğü Soru Sayısı/Sıklığı							Toplam
	1 Sıklık	2 Sıklık	3 Sıklık	4 Sıklık	5 Sıklık	6 Sıklık	7 Sıklık	
6	**	**			***	*		8
5	*****		*	*	**			9
4	**	*****						7
3	****	*	**		**		*	10
2	**	**			*****	***		14
1a	**	*						3
1b	**	*						3
1c		**						2
Toplam	19	14	3	1	14	4	1	56/56

* İşareti uzman sayısını göstermektedir.

Tablo 24 incelendiğinde uzmanlar tarafından PISA Okuma Becerileri Yeterlilikleri Düzeyleri bakımından 1c düzeyde (2), 1b düzeyde (3), 1a düzeyde (3), 2. düzeyde (14), 3. düzeyde (10), 4 düzeyde (7), 5. düzeyde (9) ve 6. düzeyde (9) sıklıkta yer verildiği görülmektedir.

Araştırmacı ve uzman görüşlerine göre, 2019 LGS Türkçe sorularında PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeylerinden 1c, 1b, 1a düzeyleri ile ilişkili sorulara az yer verildiği; 2. düzeyde 6 uzmanın 3 soruda; yine 2. düzeyde 5 uzmanın 7 soruda görüş birliğine vardıkları; 3. düzeyde 7 uzmanın 1 soruda; yine 3. düzeyde 5 uzmanın 2 soruda görüş birliğine vardıkları; 4. düzeyde uzmanların görüş birliğinin zayıf olduğu; 5. düzeyde 5 uzmanın 2 soruda görüş birliğine vardıkları; 6. düzeyde 6 uzmanın 1 soruda; yine 6. düzeyde 5 uzmanın 3 soruda görüş birliğine vardıkları görülmektedir. Bir başka anlatımla soruların büyük ölçüde sırasıyla 2, 3, 5 ve 6. düzeylerle örtüştüğü; özellikle 2. düzeyde yoğunlaştığı görülmektedir. Araştırmacı ve uzmanların tamamının PISA Okuma Becerileri Yeterlilikleri Düzeyleri bakımından görüş birliğine vardıkları tek soru 3. sorudur.

Tablo 25'te uzmanların 2019 LGS Türkçe sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri ile Sayısal Belirleme Durumları görülmektedir. Buna göre uzmanların ilişkilendirmede sırasıyla 2, 3, 5 ve 6. düzeylerde yoğunlaştıkları görülmektedir.

Tablo 25.

Uzmanların 2019 LGS Türkçe Sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri ile Sayısal Belirleme Durumu

PISA Düzeyleri	6 Düzey	5 Düzey	4 Düzey	3 Düzey	2 Düzey	1a Düzey	1b Düzey	1c Düzey
Uzman-1	2			8	8	2		
Uzman-2	5	3		3	8	1		
Uzman-3	5	3		3	9			
Uzman-4	4	3	5	3			3	2
Uzman-5	3	3	1	5	8			
Uzman-6	3	4	5	2	3		1	2
Uzman-7		6	1	5	7	1		
Toplam	22	22	12	29	43	4	4	4

Tartışma ve Sonuç

Araştırmacılar tarafından yürütülen araştırmayla ilgili sonuçlar aşağıda ele alınmıştır: Buna göre soruların genel olarak “çoklu durumlara karşılık gelecek bilgiler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi, deyimlerin günlük hayatla bağının kurulması, detaylı olarak benzerlik ve farklılıkların belirlenmesi, bilgiler arası ilişkilerin kurulması” istenerek 2 ve 3. düzeylere uygun sorulardan oluştuğu görülmektedir. Aynı zamanda 10, 11 ve 12. sorularda öğrencilerin dil becerileri ölçülerek “metin içindeki ilişkilerin öğrencilerin kişisel deneyimleriyle ilişki kurmaları” amaçlanmıştır. LGS’nin 17. sorusundaki grafikte öğrencilerin “soyut kavramlarla başa çıkması, çoklu durumlar arasındaki ilişkileri belirlemesi, yorum yapması” istenmiştir.

Mantık/muhakeme yeteneklerinin ölçüldüğü 19. soruda öğrencilerden “metindeki bilgilerin analiz edilmesi, önemsiz detayların fark edilmesi, bilgiler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi” istendiğinden üst düzey bir soru olduğu düşünülmektedir. 20. soru 19. soruya benzer biçimde öğrencilerden “metindeki bilgilerden hareketle çıkarımda bulunmaları, metni eleştirmeleri, karşılaştırma yapmaları” istendiğinden üst düzey bir soru olarak kabul edilebilir.

Bu sonuçlar, Batur vd. (2019) yaptığı “2018 LGS sorularının PISA Okuma Becerileri Hedefleri Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmayla karşılaştırıldığında benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Batur vd. (2019) çalışmalarında PISA 1b, 4 ve 5. düzeylerinde herhangi bir sorunun sorulmadığı, 1a düzeyinde 1; 2. düzeyde 11, 3. düzeyde 7 ve 6. düzeydeyse sadece 1 soru bulunmaktadır. Bu duruma göre 2018 LGS Türkçe sorularının 2019 LGS sorularına göre PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri bakımından görece olarak düşük kaldığı söylenebilir. 2019 LGS Türkçe Sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri içinde 5 ve 6. düzeyleri yordayan soru bulunduğu halde 2018 LGS Türkçe Sorularında 6. düzeyde sadece bir soru bulunmaktadır. 2019 LGS Türkçe sorularının PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri bakımından daha fazla üst düzey beceriyi ölçen sorulardan oluştuğu ve bu soruların birden fazla düzeyi bir arada bulundurduğu söylenebilir. 2019 LGS’de 6 ve 5. düzeyi ölçen sorulara daha çok yer verilmiştir. Her iki sınavda 1b ve 1c düzeylerle ilgili sorulara az yer verilirken 2. düzeyi ölçen soruların ağırlıklı olarak kullanıldığı görülmektedir.

2019 LGS’de öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerini ölçen sorulara ağırlık verilmiştir. Özellikle PISA 2. düzeyi ölçen soruların öğrencilerin metin içerisindeki bilgilerden hareketle metindeki ana düşünce ile kişisel deneyimleri karşılaştırmasına, metnin özelliklerinden yararlanarak benzerlik ve farklılıkların bulunması gibi üst bilişsel becerilerin ölçülmesine çalışılmıştır. 2019 LGS Türkçe sorularının 2018 LGS Türkçe sorularına göre daha fazla PISA okuma becerisi yeterliliğini ölçtüğü ve üst düzey becerilerin bir arada kullanılması açısından farklılıklar oluşturduğu söylenebilir.

Demiral ve Menşan (2017) Türkçe dersi okuma becerilerinin daha çok uygulama ve analiz düzeylerinde yoğun olduğunu ve üst düzey kazanımların bulunmadığını vurgulamaktadır. Tuzlukaya (2019) tarafından yapılan araştırmada ise LGS sorularının dayanağı olan kazanımların yeniden gözden geçirilmesi gerektiği ve okuma alanıyla ilgili kazanımların daha çok alt düzey becerileri ölçmeye yönelik olduğu sonucuna varılmıştır. Benzer (2019)’in yaptığı çalışmaya göre 5, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma ve anlama sorularının hiçbirinin PISA 6. düzey yeterliliğini ölçemediğini belirtirken sadece 6. sınıf ders kitabındaki bir sorunun bu düzeye yönelik soru içerdiğini; okuduğunu anlama sorularından en fazla 1b ve 2. düzey soruların sorulduğunu vurgulamaktadır. Koç (2021)’a göre de 2019 öğretim programındaki PISA okuma becerileri yeterliliklerinin bir önceki programa kıyasla yarı yarıya düştüğünü belirtmiştir. Gürten, Demirkaya ve Doğan (2019) tarafından akademisyen görüşlerinin incelendiği çalışmalarında PISA ve TIMMS (Trends in International Mathematics and Science Study / Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması) sınavlarının içerik ve kapsam açısından öğretim programlarına uygun olup eğitim sistemine ışık tuttuğunu, bunun yanında eğitim sisteminin başarı durumunu yargılamak açısından yeterli olamayacağı sonuçlarına varmışlardır.

Erden (2020) tarafından yapılan bir araştırmada 2019 LGS Türkçe sorularının sözel mantık/muhakeme, görsel/tablo okuma gibi sorulardan oluştuğu belirtilmiş olup bu soruların MEB (2019)’in programındaki kazanımlarla uyuşmadığı öğretmen görüşleriyle ortaya çıkmıştır. Bu durum soruların 8. sınıf kazanımları arasındaki farkın ortaya çıkmasına ve sınav başarısında ölçülmek istenen ile öğretilmesi istenen arasındaki farkın açılmasına neden olduğu anlaşılmaktadır. MEB’in 2018 LGS’den farklı olarak 2019 LGS’de PISA üst düzey becerileri ölçen soru sayısını arttırarak öğrencilerin üst düzey

becerilerini ölçmek istediği, bunun da öğrencilerin LGS sorularının PISA düzey uyumuna yönlendirebileceği düşünülebilir. 2019 LGS Türkçe sorularının önceki yıllarda yapılmış olan sınavlara göre PISA Okuma Becerileri bakımından daha fazla düzeyi kapsadığı, soruların PISA testlerine yakın sorulardan oluştuğu ve bu durumun öğrencilerin üst düzey okuma becerilerine hazırlanmaları bakımından katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Üst düzey becerilerin ölçüldüğü PISA düzeyine yakın sorulardan oluşan testlerin hazırlanması öğrencilerin sadece okuma becerilerinin değil aynı zamanda hayata dair edinilen bilgiler ile metin içerisindeki bilgileri karşılaştırmasına ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Türkçe Dersi Öğretim Programındaki (MEB, 2019) kazanımların PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeylerini karşılayacak şekilde düzenlenmesi, ders kitapları ve etkinliklerde PISA üst düzey becerileri ölçen etkinlik ve soru türlerine yer verilmesi, öğrencilerde eleştirel okuma yapma ve metin içerisindeki bilgileri kendi bilgileriyle birleştirebilme yeterliliklerinin kazandırılması ilerideki PISA sınavlarında yurt içi ve yurt dışındaki başarı sıralamasını önemli düzeyde arttıracaktır. Öğrencilerin aynı zamanda bir “okuma kültürü” edinmeleri için buna uygun projeler hazırlanabilir, öğretmenler ve okul idareleri tarafından okul dışındaki kütüphanelere gitmeleri teşvik edilebilir. Ders kitaplarındaki metin çeşitliliği artırılarak grafik, liste, tablo gibi bağımsız metinlerin bulunduğu etkinliklere ağırlık verilerek öğrencilerin üst düzey okuma becerileri geliştirilebilir. Okullarda yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarında PISA benzeri soruların sorulması öğrencilerin anlama, ilişki kurma, analiz, sentez becerilerinin gelişimine katkısı olacaktır. Benzer çalışmaların daha geniş katılımcılar/uzmanlardan destek alınarak yapılması daha sağlıklı sonuçların elde edilmesine imkân sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu
Karar tarihi=27.04.2022
Belge sayı numarası= E-95531838-050.99-40376

Yazarların Katkı Oranı

Çalışmaya birinci yazar %60, ikinci yazar %40 oranında katkıda bulunmuştur.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması teşkil edebilecek durum veya ilişki söz konusu değildir.

Destek ve Teşekkür

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırmalar Etik Kuruluna teşekkür ederiz.

Kaynaklar

- Akyol, H. (2013). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aytaş, G. (2005). Okuma eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4) 461-470. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26122/275180>
- Benzer, A. (2019). Türkçe ders kitaplarının PISA okuma yeterlilik düzeyleri ile imtihanı. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 7(2), 96-109. <https://doi.org/10.35233/oyea.659740>
- Batur, Z., Ulutaş, M., Beyret, T. N. (2019). 2018 Türkçe sorularının PISA okuma becerileri hedefleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 595- 615. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/51765/674356>

- Bıkmaz Bilgen, Ö., Doğan, N. (2017). Puanlayıcılar arası güvenilirlik belirleme tekniklerinin karşılaştırılması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 8(1), 63-78. <https://doi.org/10.21031/epod.294847>
- Bloom, B. S. (1995). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme* (D. A. Özçelik, Çev.). Millî Eğitim Basımevi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Calp, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları: Ağrı il örneği. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(4), 897-927. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsadergisi/issue/40949/451406>
- Demiral, H. ve Menşan, Ö. H. (2017). Sekizinci sınıf Türkçe dersinin PISA okuma becerilerine göre değerlendirilmesi. İçinde Demirel, Ö., ve Dinçer, S. (Eds.), *Küreselleşen dünyada eğitim* (ss. 567-580). Pegem Yayınları.
- Demirel, M. (1996). Bilgilendirici metin türünün ve okuduğunu anlama becerisinin altıncı sınıf öğrencilerinin öğrenme düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(12), 245-254. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7825/10288>
- Erden, B. (2020). Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi beceri temelli sorularına ilişkin öğretmen görüşleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 270-292. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitim/issue/54643/742630>
- Güneş, F. (2013) Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-12. <https://doi.org/10.16916/aded.16014>
- Gürten, E., Demirkaya, A. S. ve Doğan, N. (2019). Uzmanların PISA ve Timms sınavlarının eğitim politika ve programlarına etkisine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 287-319. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.599615>
- Harris, A. J. & Sipay R. E. (1990). *How to increase reading ability (Ninth Edition)*. Longman.
- Kalaycı, N. ve Yıldırım, N. (2020). Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi (2009-2017-2019). *Trakya Eğitim Dergisi*, 10 (1), 238-262. <https://doi.org/10.24315/tred.580427>
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Koç, E. S. (2021). Türkçe dersi öğretim programları ile okuma becerileri öğretim programının uluslararası okuma yeterlikleri bağlamında incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 50 (230), 169-193. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.702775>
- Kutlu, Ö., Yıldırım, Ö., Bilican, S. ve Kumandaş, H. (2011). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlamada başarılı olup-olmama durumlarının kestirilmesinde etkili olan değişkenlerin incelenmesi. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 2(1), 132-139. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/epod/issue/5806/77235>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2009). *Pisa 2009 Türkiye ulusal ön raporu*. Millî Eğitim Bakanlığı. <https://pisa.meb.gov.tr/www/raporlar/icerik/5>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2019). *Pisa 2018 Türkiye ön raporu*. (Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No: 10). Millî Eğitim Bakanlığı. <http://www.meb.gov.tr/10-pisa-2018-turkiye-on-raporu/duyuru/19964>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2019). *Türkçe dersi öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202019.pdf>
- Millî Eğitim Bakanlığı (2019). *Timms 2019 Türkiye ön raporu*. Millî Eğitim Bakanlığı. <http://timss.meb.gov.tr/www/raporlar/icerik/3>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2018). *PISA 2018 Stimulus submission guidelines: Reading literacy*. <https://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/PISA-2018-Stimulus-Submission-Guidelines-Reading-Literacy.pdf>.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2019b). *PISA 2018 results volume I: What students know and can do*. Paris: OECD Publishing. <https://www.oecd.org/education/pisa-2018-results-volume-i-5f07c754-en.htm>.
- Pardo, Laura, S. (2004). What every teacher needs to know about comprehension. *The Reading Teacher*, 58(3), 272-280. <https://www.learner.org/wp-content/uploads/2019/02/What-Every->

- Teacher-Needs-to-Know-About-Comprehension-teachers_know_comprehension-Building-Comprehension-Teaching-Reading-3-5-Workshop.pdf.
- Sallabaş, E. (2008). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları ve anlama becerileri arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 141-155. <https://dergipark.org.tr/en/pub/inuefd/issue/8707/108710>.
- Sidekli, S. (2005). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin öğretici ve öyküleyici metinlere göre okuduğunu anlama becerilerinin sınanması* (Tez No.159466). [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Sidekli, S. (2010). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuma ve anlama becerilerinin geliştirilmesi: Eylem araştırması* (Tez No. 279615). [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Tuzlukaya, S. (2019). 8. sınıf Türkçe dersi merkezî sınav sorularının PISA okuma becerileri yeterlilikleri açısından incelenmesi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 5(1), 92-100. <https://doi.org/10.34137/jilses.505073>
- Uluyol, Ç. ve Eryılmaz, S. (2015). 21. yüzyıl becerileri ışığında Fatih projesi değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 209-229. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6772/91207>.
- Yalçın, A. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri yeni yaklaşımlar*. Akçağ Yayınları.
- Yazıcı, K. (2006). Sosyal bilgiler ve okuma becerileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 273-283. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6754/90822>.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2014). Türkçede okuduğunu anlama becerilerini geliştirme yolları /The developing methods of reading comprehension skills in Turkish. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 131-139. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19561/208533>.

Extended Abstract

Introduction

Although the program has been changed 4 times in Turkey since 2015 and the 2019 Turkish Lesson Curriculum aims that students acquire language and mental skills that they will use throughout their lives and use their communication skills effectively, the International Student Assessment Program (The predicted success in PISA was not be achieved as expected.

In the face of this phenomenon, it is a need to evaluate the Transition Exam (LGS) questions, which concern secondary school students and all stakeholders, in terms of PISA reading skills competency areas. This need is also important in terms of seeing what levels of the qualifications of the 2019 LGS questions cover the PISA reading skills competency areas before the PISA assessment exam to be held in 2021 and the following years.

According to PISA results announced on December 3, 2019, Turkey ranks 31st among 37 OECD countries in terms of Reading Skills Proficiency Level. Similarly, in our country, High School Transition Exams (LGS) are held in order to determine students' success in fields such as reading skills, mathematics and science, and their transition to a higher education level. In this context, it is significant to see the harmony or incompatibility between the 2019 LGS Turkish questions and the PISA reading skills proficiency level in terms of improving the learning and teaching processes. When the literature is examined, it is seen that although there are many studies on PISA reading skills in Turkey, the only study comparing LGS questions was conducted by Batur et al.

The purpose of this research is to determine at what level the 2019 LGS Turkish questions overlap with the PISA Reading Skills Sufficiency Levels. For this, an answer was sought to the following question:

1. To what extent do the 2019 LGS Turkish questions overlap with which of the PISA Reading Skills Proficiency Levels?

Method

The research was arranged in accordance with the descriptive survey design, one of the qualitative research methods. This model is called to describe the existing situation as it is. In descriptive research, the researcher carries out the necessary studies to reveal the findings on a specific subject (Karasar, 2008). In the research, descriptive analysis was used in order to define and organize the data in concepts and themes that could not be recognized with the descriptive approach (Yıldırım & Şimşek, 2018). While forming the study group, easily accessible case sampling, one of the purposive sampling methods, was used. Purposeful sampling involves selecting people who have significant knowledge in terms of the research topic (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2013).

A Semi-Structured Interview Form (YYGF) was prepared by the researchers to collect data. In the preparation of this form, 2019 LGS Turkish questions and Summary Definitions of PISA Reading Skills Proficiency Levels were taken into account. The said documents were accessed from the Ministry of National Education's <https://odsgm.meb.gov.tr> address (MEB, 2019).

2019 LGS Turkish questions were evaluated in the context of PISA Reading Skills Proficiency Levels, through document review. The fact that the Semi- Structured Interview Form created by the researchers was comprehensive was effective in the application of document analysis in the study.

Data in the study were collected through YYGF. Expert opinion was sought to determine whether the High School Entry Examination (LGS) matches the PISA Reading Skills Proficiency Levels. For this, questions were asked to experts (3 Turkish teachers) within the scope of the interview form.

In order to determine which of the PISA reading skills proficiency levels of the 2019 LGS Turkish questions, the opinions of 3 postgraduate Turkish teachers were consulted. The data were received by e-mail.

The same path was followed for the comparison of the 2019-2018 LGS questions. The opinions obtained from the experts were compared with the findings of the researchers and harmonization was achieved. The fact that the Semi- Structured Interview Form created by the researchers was comprehensive was effective in the application of document analysis in the study.

A mechanism consisting of 2 parts was designed for each of the prepared YYGF, 20 (twenty) 2019 LGS Turkish questions. In the left part of this setup, there is "question text" and below it "question phrase". The right part is devoted to PISA Reading Skills, where the question for which researchers and experts will express their views potentially overlaps. This section has been left blank. Each of the experts participating in the study were asked to identify the possible skills or skills of the question and write to YYGF in order of importance.

In addition to determining the skills / s in question, the skill levels of the problem are also included. The skills previously determined by the researchers and the skills determined by the participants were placed in the tables and compared. It was observed that the skills compared were mostly parallel. Different skills are reflected in the tables.

In the tables in the Findings section, instead of choosing the descriptive way of expression, such as the "Reading Skills Proficiency Levels Overlapping the Problem" column (Students with this level of proficiency can make detailed inferences. It shows that they understand the texts in detail...), numerical codes with corresponding numbers in the Appendix1 have been used. Thus, for example, the above expression is satisfied only with 6 (1). In the same way, the sentences in Annex: 1 are coded as 6 (1), 6 (2), 5 (3) ... 2 (1), 2 (2) ... 1a (1), 1a (2) ... the skill of the level is defined. In other words, "The students in this level are at the 6 (1) level."

In the conclusion part, it was determined which of the 2019 LGS Turkish questions correspond to the PISA reading skills proficiency levels. According to the results, frequencies were placed in the tables. Expert opinions are shown in the tables with the abbreviation "E".

Result and Discussion

The 2019 LGS Turkish questions and the level of the questions are shown in tables. Findings Obtained Through Semi-Structured Interview Form:

When Table 22 is examined, it has been determined by the experts in terms of PISA Reading Skills Levels at 1c level (2), 1b level (3), 1a level (3), 2nd level (14), 3rd level (10), 4 level (7), It is seen that it is frequently used at the 5th level (9) and at the 6th level (9).

When these results are compared with the study titled "Examination of 2018 LGS Questions in Terms of PISA Reading Skills Goals" by Batur et al. (Batur, Ulutaş, Beyret, 2019), it is seen that similar results were obtained. In the study of Batur et al., no questions were asked at PISA levels 1b, 4 and 5, There are 1 at level 1a; 11 questions at the 2nd level, 7 at the 3rd level and only 1 question at the 6th level. According to this situation, it can be said that 2018 LGS Turkish questions are relatively low in terms of PISA Reading Skills Levels compared to 2019 LGS questions. Although there are questions that predict the 5th and 6th levels in the PISA Reading Skills Sufficiency Levels of the 2019 LGS Turkish Questions, there is only one question at the 6th Level in the 2018 LGS Turkish Questions. It can be said that the 2019 LGS Turkish questions consist of questions that measure more high-level skills in terms of PISA Reading Skills Sufficiency Levels and that these questions contain more than one level. In 2019 LGS, questions measuring 6, 5 levels were included more. In both exams, it is seen that questions about the 1b and 1c levels are rarely included, while the questions measuring the 2nd level are mostly used.

In a study conducted by Erden (2020), it was stated that the 2019 LGS Turkish questions consist of questions such as verbal logic / reasoning, visual / table reading, and it was revealed with the teachers' opinions that these questions do not match the gains in the MEB (2019) program. It is understood that this situation leads to the emergence of the difference between the 8th grade achievements of the questions and to the difference between what is wanted to be measured and what is targeted to be taught. Unlike the 2018 LGS, it is thought that MEB wants to measure the high-level skills of students by increasing the number of questions that measure PISA high-level skills in 2019 LGS, and this may lead students to adapt to the level of LGS questions.

The preparation of tests consisting of questions close to the PISA level in which high-level skills are measured will contribute to the students' critical thinking skills, as it will provide not only the reading skills of the students, but also the knowledge gained about life and the information in the text to find similarities and differences.

Suitable projects can be prepared for students to acquire a "reading culture", and students can be encouraged to go to libraries outside the school by their teachers and the school administration. High-level reading skills of students can be improved by increasing the variety of texts in textbooks and focusing on activities with independent texts such as graphics, lists, and tables.

It is thought that conducting similar studies with larger participants will provide healthier results. For this, it is thought that it would be more appropriate to present the 20 questions in the question bundle to the measurement and evaluation experts in bundles of 10 while determining the levels of the questions.

Ekler

Ek-1. PISA Okuma Becerileri Yeterlilik Düzeyleri Özet Tanımları (MEB, 2019)

Düzyey	Bu düzeyde olan öğrenciler neleri yapabilir?
6	Bu düzeyde yer alan öğrenciler, detaylı bir şekilde benzerlikleri ve farklılıklar bulabilir ve çıkarımlarda bulunabilir.(1) Metni ya da metinleri ayrıntılarıyla tam olarak anladığını gösterir ve birden fazla metinden elde ettiği bilgileri bir araya getirebilir. (2) Önemli bilgilerin olduğu metnin içerisinde açıkça ifade edilmemiş kavramlarla başa çıkabilir ve soyut kavramları yorumlayabilir.(3) Birçok kriteri ve görüşü göz önünde bulundurarak ve metin ötesinde bir anlayış sergileyerek alışlagelmiş konuların dışındaki metinler üzerinde eleştirel bir değerlendirme yapabilir ya da hipotezlere ulaşabilir. (4)Metindeki önemsiz detayları fark edebilir ve analiz edebilir.(5)
5	Bu düzeydeki öğrenciler, metnin içine yerleştirilmiş bilgileri belirleyebilir ve gerekli olan bilgilere karar vererek metni düzenleyebilir. (1) Özel bilgilere dikkat çekerek eleştirel bir değerlendirme yapabilir ve hipotez kurabilir. (2) Aşına olmadıkları bağlamları ayrıntılarıyla anlayabilirler. (3) Beklentilere ters düşen kavramların üstesinden gelebilirler.(4)

4	Bu düzeydeki öğrenciler, metne yerleştirilmiş bilgileri belirleyebilir ve gerekli olan bilgilere karar vererek metni düzenleyebilir.(1) Metni bir bütün olarak ele alarak dil farklılıklarını yorumlayabilir.(2) Metni anlayabilir ve aşına olmadığı bağlamlara sınıflandırmaları uyarlayabilir.(3) Öğrenciler kişisel bilgilerini kullanarak hipotez kurabilir ya da bir metni eleştirel bir şekilde değerlendirebilir.(4) Alışlagelmemiş uzun ya da karmaşık metinler üzerinde derinlemesine bir anlayışa sahip olduğunu gösterir.(5)
3	Bu düzeydeki öğrenciler çoklu durumlara karşılık gelebilecek bilgiler arasındaki ilişkiyi belirler ve bazı durumlarda bu ilişkiyi tanımlar. (1) Ana fikri belirlemek, ilişkileri anlamak ve deyimlerin ya da kelimelerin anlamlarını yorumlamak için metindeki bilgileri bir araya getirebilir.(2) Öğrencilerin benzer ve farklılıkları bulabilmek ve sınıflandırabilmek için birçok özelliği dikkate almaları gerekmektedir.(3) Genellikle gerekli bilgi açık olarak verilmemiş olabilir, çok fazla bilgi olabilir ya da beklentilere ters düşen veya olumsuz bir şekilde belirtilen kavramlar gibi başka engeller de olabilir. (4) Öğrencilerin ilişki kurmaları, karşılaştırma yapmaları ve açıklama yaparak metinleri irdelemeleri gerekmektedir ya da metnin özelliklerini yorumlayabilmeleri gerekmektedir.(5) Öğrenci metni bilinen veya günlük hayatta kullanılan bilgilerle ilişkilendirerek anladığını gösterir.(6) Öğrenciden metni ayrıntılarıyla anlaması beklenmez ama aşaride genel ifadeleri anlaması beklenir.(7)
2	Bu düzeydeki öğrenciler birçok duruma karşı gelebilecek ya da çıkarımda bulunabileceği bir bilgiyi ya da daha fazla bilgiyi metinde bulabilir.(1) Metindeki ana düşünceyi belirleyebilir, ilişkileri anlayabilir ya da çok fazla bilginin olmadığı, fazla çıkarımda bulunulmayacak durumlarda metnin belli bir bölümünden anlam çıkarır. (2) Metnin bir özelliğine dayanarak benzer ya da farklılıkları bulabilir.(3) Kişisel deneyim ya da tutumlarından yola çıkarak metnin dışındaki bilgilerle metnin içindeki bilgileri karşılaştırabilir, bu bilgiler arasında ilişki kurabilir.(4)
1a	Bu düzeydeki öğrenciler, açıkça ifade edilen bir ya da daha fazla bağımsız bilgiyi metinde bulabilir, aşına olduğu bir konu hakkında yazılmış bir metnin ana fikrini ve yazarın amacını anlayabilir veya metindeki bir bilgi ile yaygın olarak bilinen günlük bilgi arasında ilişki kurabilir.(1) Bu düzeydeki öğrencilerin verilen görevleri yerine getirebildikleri metinlerde bilgiler açıkça ifade edilmiştir ve bu metinlerde çok fazla bilgi bulunmamaktadır.(2) Öğrenciler metindeki ilgili yerlere açık bir şekilde yönlendirilmektedirler.(3)
1b	Bu düzeydeki öğrenciler, basit cümlelerin gerçek anlamlarını değerlendirebilirler. (1) Soru ve/veya metindeki bilgiler arasında basit bağlantılar kurarak metinlerin gerçek anlamını yorumlayabilirler.(2) Tek bir cümle, kısa bir metin veya basit bir listede istenen bilgileri tarayabilir ve bulabilirler.(3) Açık bir şekilde istendiğinde birkaç sayfalık metin içerisinde ilgili sayfayı bulabilirler.(4)
1c	Bu düzeydeki öğrenciler, kısa ve basit cümlelerin anlamını kavrayabilirler. (1) Sınırlı bir süre içinde açık, basit ve somut amaçlar için okuma yapabilirler.(2)